

בבית המשפט העליון

בש"פ 1280/19

לפני: כבוד השופט ד' מינץ

המבקשת: מדינת ישראל

נגד

המשיבים: 1. אנס בדראן
2. מוסטפא בדראן

בקשה שלישית להארכת מעצר לפי סעיף 62 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – מעצרים), התשנ"ו-1996

בשם המבקשת: עו"ד נורית הרצמן

בשם משיב 1: עו"ד שלמה גיגי

בשם משיב 2: עו"ד דוד ברהום

החלטה

בקשה שלישית להארכת מעצרו של המשיבים לפי סעיף 62 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – מעצרים), התשנ"ו-1996 (להלן: החוק), ב-90 ימים החל מיום 1.3.2019 או עד למתן פסק דין בת"פ 4795-12-17 בבית המשפט המחוזי בירושלים, לפי המוקדם.

הרקע לבקשה

1. נגד המשיבים ושני נאשמים נוספים (להלן: נאשמים 3 ו-4), כולם קרובי משפחה, הוגש ביום 4.12.2017 כתב אישום המייחס למשיבים עבירות של הריגה, חבלה בכוונה מחמירה ונשיאת נשק. כן מייחס כתב האישום למשיב 1 עבירה נוספת של רכישה והחזקת נשק. עובדות כתב האישום פורטו בהרחבה בהחלטה קודמת שניתנה על ידי ביום 28.11.2018 בעניינו של משיב 2 ועל כן פטור אני מלחזור עליהן כעת (בש"פ 8220/18). בקצירת האומר אציין כי בין נאשם 3 וחברו (להלן: החבר) לבין בני משפחת כראמה

(להלן: משפחת כראמה) המנהלים עסק לשטיפת מכוניות, התגלע ויכוח על רקע אופן שטיפת רכבו של החבר. ויכוח זה התפתח לכדי תגרה אלימה במסגרתה היכו שלושה מבני משפחת כראמה את נאשם 3 והחבר. השניים יצרו קשר עם המשיבים ואנשים נוספים וביקשו שיבואו לסייע להם. המשיבים הגיעו רכובים על אופנוע, הוציאו מתא המטען שבו שני רובי M-16 ופתחו בירי לעבר בני משפחת כראמה. כתוצאה מכך נהרג אחד מבני משפחת כראמה (להלן: המנוח) ושלושה בני משפחה נוספים נפצעו.

2. בד בבד עם הגשת כתב האישום, הגישה המבקשת בקשה למעצר המשיבים עד תום ההליכים המשפטיים נגדם. בימים 25.12.2017 ו-27.12.2017 קבע בית המשפט המחוזי כי קיימות ראיות לכאורה להוכחת המיוחס למשיבים והורה על עריכת תסקירי מעצר בעניינם. מתסקירי המעצר שהוגשו עלה כי שירות המבחן התרשם כי נשקפת משני המשיבים רמת סיכון גבוהה להישנות התנהגות אלימה. כן התרשם שירות המבחן כי חלופת המעצר שהוצעה בעניין משיב 1 – פיקוח הוריו בביתם בירושלים, והחלופה שהוצעה בעניין משיב 2 – מעצר בית בבית חמיו בירושלים בפיקוחם ובפיקוח אביו, לא מאיינות מסוכנות זו. משכך, שירות המבחן לא בא בהמלצה להורות על שחרורם לחלופת מעצר.

3. ביום 7.2.2018 הורה בית המשפט המחוזי על מעצרו של משיב 2 עד תום ההליכים המשפטיים נגדו, וביום 16.4.2018 הורה גם על מעצרו של משיב 1 על יסוד הסכמת באי-כוחו. בקשה שהגיש משיב 1 לעיון חוזר בתנאי מעצרו נדחתה ביום 14.5.2018. גם בקשה שהגיש משיב 2 לעיון חוזר בתנאי מעצרו נדחתה ביום 29.10.2018, וערר על החלטה זו נדחה גם כן (בש"פ 8220/18).

4. משלא הסתיים משפטם של המשיבים בחלוף 9 חודשי מעצר, הגישה המבקשת בקשה להארכת מעצרום ב-90 ימים, וזו התקבלה ביום 26.8.2018 (בש"פ 6069/18) בהסכמת באי-כוחם לאור המלצת בית המשפט. משחלפו 90 הימים הוגשה בקשה נוספת להארכת מעצרום של המשיבים ב-90 ימים, וזו התקבלה גם כן בהסכמת באי-כוחם ביום 3.12.2018 (בש"פ 8358/18) לאחר קיום דיון בעניינם. לצד זאת, בית המשפט הורה לשירות המבחן להגיש תסקירים עדכניים באשר למסוכנות הנשקפת מהמשיבים וההיתכנות לחלופת מעצר בעניינם, על מנת שיעמדו לפני בית משפט זה אם וכאשר תוגש בקשה נוספת להארכת מעצרום.

5. בהתאם להחלטה זו, ונוכח הבקשה המונחת לפני הארכת מעצרום של המשיבים בפעם השלישית, ביום 19.2.2019 הוגשו תסקירי מעצר עדכניים על אודות שני המשיבים.

מתסקיר המעצר בעניינו של משיב 1 עולה כי שירות המבחן התרשם שהוא מביע רצון מסוים לערוך בחינה של נסיבות מעצרו ודפוסי התנהגותו קודם לכן. יחד עם זאת, ניכר כי הוא מבטא כעס כלפי משפחת המנוח, מגלה עמדות קורבניות ומשליך את האחריות למצבו על אחרים בסביבתו. נוכח האמור, שירות המבחן העריך כי טרם חל שינוי ממשי בהערכת הסיכון הנשקף ממנו. שירות המבחן בחן חלופת מעצר שהוצעה על ידי משיב 1 בבית הוריו, בפיקוחם ובפיקוח שניים מדודיו, ומצא כי אין בה כדי לאיין את המסוכנות הנשקפת ממנו. משכך, לא ניתנה המלצה לשנות מתנאי מעצרו.

6. באשר למשיב 2, מתסקיר המעצר בעניינו עלה כי הוא משתלב בהליך טיפולי, אינו מבטא מחשבות נקם כלפי משפחת המנוח או מעורבים אחרים בפרשה, ומגלה יכולת מסוימת לבחינה עצמית ראשונית של דפוסי הבעייתיים. לצד זאת, הוא מבטא עמדות קורבניות בנוגע למצבו ונוטה לטשטש חלקים בעייתיים ואלים בהתנהלותו. נוכח האמור, שירות המבחן התרשם כי חלה הפחתה מסוימת בלבד בהערכת הסיכון בעניינו. כן נבחנה חלופת מעצר שהוצעה מטעם משיב 2, במסגרתה ישהה במעצר בית בפיקוח הוריו, אחיו וגיסתו בדירה שתשכור משפחתו לצורך כך, והתקיימה שיחה עם המפקחים המוצעים. ברם, שירות המבחן התרשם כי הם יתקשו לזהות מצבי סיכון עבורו ולהוות גורם מפחית סיכון, ואף כי העברתו לחלופת המעצר שהוצעה תגביר את הסיכון הנשקף ממנו. משכך, לא ניתנה המלצה לשנות את תנאי מעצרו של משיב 2.

טענות הצדדים

7. לטענת המבקשת, העבירות המיוחסות למשיבים ותוצאותיהן הקשות מלמדות על המסוכנות הרבה הנשקפת מהם. גם שירות המבחן התרשם בתסקירו מקיומה של רמת סיכון גבוהה להישנות עבירות מצדם ולכן לא בא בהמלצה לשחררם לחלופת מעצר. בנוסף, שחרורם של המשיבים לחלופת מעצר עשוי להביא לשיבוש הליכי משפט ולהקשות על איתורם של העדים והבאתם לבית המשפט לצורך סיום ההליך. באשר לקצב ניהול ההליך, עד כה התקיימו 6 ישיבות הוכחות במהלכן נשמעה עדותם של ארבעה עדי תביעה. כמו כן, לעת הזו קבוע מועד הוכחות אחד נוסף לחודש מרץ 2019, לאחר ששני מועדים התבטלו מטעמי בית המשפט. אין חולק כי קיימים עיכובים בשל אילוצי בית המשפט ובשל קושי בהבאת העדים שרבים מהם אינם ששים לשתף פעולה, אולם היחידה החוקרת מגויסת להבאתם. לבסוף צוין כי הרוחות בין משפחת המנוח למשפחות כלל הנאשמים בפרשה לא נרגעו, וכי קיים מידע מודיעיני מהשבועות האחרונים העוסק בהתחמשות משפחת כראמה במטרה לנקום במשפחתו של נאשם 4. נוכח כל האמור סבורה המבקשת כי יש מקום לקבל את הבקשה ולהורות על הארכת מעצרו של שני המשיבים ב-90 ימים.

8. מנגד, טענו באי-כוח המשיבים כי דין הבקשה להידחות. בא-כוח משיב 1 טען כי אין ספק שלאחר 15 חודשי מעצר נקודת האיזון השתנתה. קצב ההליך העיקרי איטי למדי, ובעת הנוכחית תלויה ועומדת בקשה לצרף נאשם נוסף, שכתוצאה ממנה שלושה מתוך ארבעת העדים שנחקרו זה מכבר, ייחקרו בשנית. על כך יש להוסיף את הקושי הבלתי מבוטל להביא עדים, והוא מכביד ביותר שעה שישנם 62 עדי תביעה שנכון לעת הזו כולם יזומנו לחקירה. באשר לעילות המעצר, נטען כי ככל שמתרחקים על ציר הזמן ממועד הגשת כתב האישום, פוחתת המסוכנות. כמו כן, אין כל חשש לשיבוש הליכי משפט מצד משיב 1, המידע המודיעיני הנוגע להתחמשות משפחת כראמה אינו עדכני, ומכל מקום עוסק בנאשם 4 ולא במי מהמשיבים. יתרה מכך, נערך הסכם רגיעה ("עטווה") בין המשפחות. לבסוף, הראיות העומדות נגד משיב 1 חלשות למדי. נוכח כל האמור סבור בא-כוחו כי אין לקבל את הבקשה, ולחלופין כי יש להסתפק בחלופת המעצר שהוצעה.

9. בא-כוח משיב 2 הצטרף לאמור וטען כי ההליך, המתבסס על עדים, מתנהל בעצלתיים ולא צפוי להסתיים בעת הקרובה. באשר למסוכנות הנשקפת ממשיב 2, היא אינה גבוהה נוכח העובדה שכלל לא קיים מתח בין משפחתו לבין משפחת המנוח. באשר לתסקיר שירות המבחן, ניתן לראות שינוי בין העמדות שהביע בו משיב 2 לבין העמדות שהביע במסגרת התסקירים הקודמים בעניינו. ישנם שינויים בדפוסיו המפחיתים מהמסוכנות הנשקפת ממנו. באשר לחלופת המעצר, לא היה כל טעם לפסול את המפקחים שהוצעו, ולא עמד לפני שירות המבחן אף נתון שהצביע על היעדר יכולתם של המפקחים המוצעים לעמוד במשימת הפיקוח. הם נפסלו אך ורק על סמך היחס המגונן שלהם כלפי משיב 2 ואין לקבל זאת. גם לא ברורה קביעת שירות המבחן כי המשפחה תתקשה לשאת בעול הכלכלי של השכרת דירה עבור מקום לחלופת מעצר. כמו כן, אין כל חשש שמשיב 2 ישבש הליכי משפט. הוא גם לא קשור לסכסוך הנטען בין המשפחות. הראיות העומדות נגדו חלשות ואינן מצביעות על כך שהמשיבים הם אלו שביצעו את הירי. נוכח כל האמור, גם לגישת בא-כוח משיב 2, יש לדחות את הבקשה או להורות על שחרור לחלופת מעצר.

דיון והכרעה

10. לאחר שעיינתי בבקשה ובחומר שצורף לה, ולאחר ששמעתי את טענות הצדדים בדיון שהתקיים לפני, הגעתי לכלל מסקנה כי דין הבקשה להתקבל.

11. בבחינת בקשה להארכת מעצרו של נאשם לפי סעיף 62 לחוק, על בית המשפט לאזן בין זכותו של הנאשם לחירות לבין אינטרס השמירה על בטחון הציבור וקיומו של

הליך תקין (ראו למשל: בש"פ 842/19 מדינת ישראל נ' פלוני, פסקה 8 (21.2.2019); בש"פ 6242/18 מדינת ישראל נ' פלוני, פסקה 8 (4.10.2018)). בעשותו כן, על בית המשפט לקחת בחשבון, בין השאר, את מידת המסוכנות הנשקפת מהנאשם; חומרת העבירות המיוחסות לו ונסיבותיהן; חלוף הזמן מאז מעצרו של הנאשם; קצב התקדמות ההליך העיקרי (ראו: בש"פ 8319/18 מדינת ישראל נ' אמארה, פסקה 7 (29.11.2018); בש"פ 7360/18 מדינת ישראל נ' הררי, פסקה 6 (1.11.2018)).

12. בענייננו, כאמור, כתב האישום מייחס למשיבים עבירות של הריגה, חבלה בכוונה מחמירה ונשיאת נשק. אין צורך להכביר במילים על אודות החומרה הטמונה בעבירות הללו, המקימות כל אחת מהן חזקת מסוכנות סטטוטורית (סעיפים 21(א)(1)(ג)(2) ו-21(א)(1)(ג)(4) לחוק; כן ראו: בש"פ 83/11 מדינת ישראל נ' בשתאוי, פסקה 7 (19.1.2011); בש"פ 7362/15 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 11 (1.12.2015); בש"פ 9148/18 מדינת ישראל נ' פלוני, פסקה 9 (1.1.2019)). בעבירות מעין אלו, ככלל, בית המשפט ייטה שלא להורות על העברתו של הנאשם לחלופת מעצר (וראו: בש"פ 725/19 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 17 (6.2.2019); בש"פ 8319/18 מדינת ישראל נ' אמארה, פסקה 8 (29.11.2018)). זאת ועוד, המסוכנות הרבה הנשקפת מהמשיבים נלמדת גם מתסקירי שירות המבחן. באשר למשיב 1, צוין כי רמת הסיכון להישנות התנהגות פוגענית דומה מצדו היא גבוהה. באשר למשיב 2, צוין כי גם ממנו נשקפת מסוכנות, על אף שזו פחתה באופן מסוים (בלבד) מהערכתו במסגרת התסקירים הקודמים שניתנו בעניינו.

13. באשר לקצב התקדמות ההליך. אכן, ההליך אינו מתנהל בקצב מהיר ואינו צפוי להסתיים בקרוב, אולם אין לזקוף זאת לחובת המבקשת. ראשית, כפי שציין בית משפט זה בהחלטתו מיום 26.8.2018 בבקשה הראשונה להארכת מעצרו של המשיבים, ענייננו בתיק מורכב שביירו עשוי להימשך זמן רב. שנית, כעולה מהבקשה, מספר דיונים שנקבעו לצורך ההליך בעניינם של המשיבים נדחו לבקשת ההגנה או מטעמי בית המשפט. גם דחיית הדיונים עקב אי-הופעתם של עדי תביעה אינה רובצת לפתחה של המבקשת, שעה שהעדים זומנו לדיונים כדין והיא פועלת באופן אקטיבי יחד עם היחידה החוקרת להבאתם לעדות. בנסיבות אלה, טרם הוסטה נקודת האיזון לעבר שחרורם של המשיבים.

14. באשר לבקשות באי-כוח המשיבים להורות על חלופות מעצר בעניינם. כאמור, שירות המבחן לא בא בהמלצה לשחררם את המשיבים לחלופת מעצר. הלכה ידועה היא כי הגם שבית המשפט אינו כבול להמלצת שירות המבחן, הוא לא יסטה מהמלצה שלילית

שניתנה בעניינו של נאשם אלא במקרים בהם קיימים נימוקים כבדי משקל המצדיקים זאת (ראו למשל: בש"פ 9487/17 מדינת ישראל נ' עסאלה, פס' 17 (7.12.2017); בש"פ 6361/18 מדינת ישראל נ' אגבאריה, פסקה 10 (7.9.2018)). המשיבים לא הצביעו על נימוקים המצדיקים סטייה מהמלצת שירות המבחן. בהקשר זה, גם לא מצאתי ממש בטענת בא-כוח משיב 2 לפיה נימוקי שירות המבחן בהמלצתו שלא להורות על שחרורו לחלופת מעצר, לא היו מבוררים. שירות המבחן מצא כי היחס המגונן שהפקחים המוצעים מפגינים כלפי משיב 2 עשוי לחזק את תחושת הקורבנות שלו באופן שיקשה עליו לבחון את מעשיו ולהתמודד עם המצב, דבר המגביר את הסיכון במצבו, ואין בנימוקים אלה כל פגם.

15. סוף דבר, הבקשה מתקבלת. מעצרו של המשיבים מוארך אפוא ב-90 ימים, החל מיום 1.3.2019 או עד למתן פסק דין בת"פ 4795-12-17 בבית המשפט המחוזי בירושלים, לפי המוקדם.

ניתנה היום, כ"ב באדר א' התשע"ט (27.2.2019).

שׁוֹפֵט